

[סא,א].

שמה תאמר, שקמיצה וקבלת הדם בחוץ תיתי מזריקה, שהרי אם זרק שלא לשם אוכלין בקרבן פסח אינו פוסל, ואף על פי כן חייב על זריקה בחוץ, והוא הדין לקמיצה וקבלה?! הרי גם ראייה זו אפשר ליפרוך, כי מה לזריקה, שכן זר חייב עליה מיתה, מה שאין כן קמיצה וקבלה, שאין חיוב מיתה אלא על עבודה "תמה", שבה תם מעשה העבודה, ולא עבודה שיש אחריה עבודה אחרת. והרי קבלה והולכה בדם, וכן קמיצה בקומץ, יש אחריהן עבודה נוספת. אבל זריקה, עבודה אחרונה שבדם היא.

ואם תדון ותאמר שקמיצה וקבלה תיתי ב-קז מבניינא, משחיטה וזריקה בלימוד של במה הצד, שאם תפרוך מה לשחיטה שכן פוסלת בה מחשבת שלא לאוכליו בפסח, זריקה תוכיח שאינה פוסלת שלא לשם אוכלין. ואם

והמקבל דמים בחוץ, פטור, (32) מנלן שאינו חייב בחוץ על קמיצה ועל קבלת הדם בחוץ כשם שחייב על השחיטה ועל ההעלאה?

ותמהה הגמרא על השאלה: ומחייבא תיתי לן דחייב, עד שהוצרך הכתוב להשמיענו שפטור?

שמה תאמר, תיתי קמיצה משחיטה, הרי יש ליפרוך: מה לשחיטה, שהיא חמורה, שכן היא פוסלת כאשר שחט במחשבת שלא לשום אוכלין בפסח, כגון ששחט לשם זקן וחולה שאינם יכולים לאכול את קרבן הפסח שהוא שוחט, ולכן חייב גם השוחט בחוץ. אך מנין שחייב גם באופן שקמץ מנחה, שלא שייך בה פסול קמיצה שלא לאוכלין. וכמו כן, גם אין ללמוד לחייב על קבלת הדם בחוץ, שהרי אפילו בקרבן בפסח, אי אפשר לפסול ב"מחשבת שלא לאוכלין" בקבלה, אלא רק בשחיטה, כמבואר בפסחים

בהעלאה אחר מליקה הוא משום שנעשית נבילה, ואילו אינו חייב אלא במקום שהתחייב על השחיטה, למה הוצרך לומר שהיא נבילה, והרי פטור על מליקה, ובהכרח כדבריו בסוגיין שחייב על העלאה אף אם פטור על השחיטה או על הקומץ.

ויתכן שנחלקו במחלוקתן לגבי איסור קדשים שמתו, וכפי שהתבאר [בהערה 3 למשנה] שלדעת תוס' התחדש איסור בשחוטי חוץ ולפיכך רק בשחיטה שחייב עליה נחשב כשחוטי חוץ לגבי העלאה, אך לרש"י שכל שחוטי חוץ דינם כקדשים שמתו, נמצא שאין חיובו תלוי בדין שחיטה בחוץ אלא כל שנחשבת עבודה חייב גם העלאה.

32. מפטור הקומץ בחוץ יש להוכיח שהנידון

שלא הקטיר, ודייק השפת אמת שאילו הקטיר חייב, אף שקמיצה התמעטה ופטור עליה. ותמה למה יתחייב על ההקטרה והרי קמיצה בחוץ אין עליה שם קמיצה, [וכמבואר ברמב"ם פ"א מפסוהמ"ק ה"ד שצריך לחזור ולקמץ], ושנינו לקמן [ק', א] שהמקטיר מנחה שלא נקמצה בחוץ, פטור.

ואמנם המקדש דוד [כו, ז] הוכיח מדברי תוס' לעיל [נט, ב ד"ה עד] שאפילו אם קמץ והקטיר בחוץ פטור גם על ההקטרה, והסיק מכך שהמעלה אברים בזה"ז בחוץ פטור, שהרי לא מתחייב על שחיטה שלפני העלאה, כי אינה ראויה לפתח אהל מועד. וכן משמע ברש"י להלן [קיא, ב ד"ה חייב] דכל שחייב על שחיטתו, אם חזר והעלן הוא או אחר חייב, אמנם מאידך פרש"י להלן [קיא, א ד"ה מלק] שהפטור

צורך בלימודים שמצינו לעיל לרבות זורק דמים בחוץ [”דם יחשב” לרבי ישמעאל, או ”או זבח” לרבי עקיבא], שהרי תיתי מבינייא משחיטה והעלאה⁽³³⁾.

אלא בהכרח, להכי כתיב קרא, ולא אתיא מבינייא, למימר, דאף על גב דאתיא מבינייא, אף על פי כן לא תיתי מבינייא: והוא הדין שגם לגבי קמיצה וקבלה בחוץ לא נאמר ”תיתי מבינייא”⁽³⁴⁾.

תפרוך מה לזריקה שכן זרחייב עליה מיתה, שחיטה תוכיח שזר כשר בה. הצד השוה שבהן, שהן עבודה, וחייבין עליהן בחוץ. אף אני אביא קמיצה וקבלה, שהן עבודה, ויתחייב עליהן בחוץ.

הרי עדיין יש לדחות, כי אם כן, שאפשר ללמוד בלימוד של כמה הצד משניהם לחייב בחוץ על עבודות שאינן מפורשות בפרשה, שוב יקשה: **לא יאמר איסור בזריקה**, ואין

הקולות שבשחיטה ובהעלאה לא יהיו בזריקה הנלמדת מהם.

34. תוס' [ד”ה להכי] תמהו שהרי להלן [קטו, ב] מיעטו קומץ ומקבל מ”אשר יעלה” ולא מדכתיב גבי זריקה. ולפי המבואר בהערה הקודמת, יתכן שהמיעוט להלן הוא רק מחיוב העלאה, אך עדיין ניתן ללמוד מהצד השוה שיתחייב על כל ”עבודה”, ולכך הוצרך למעט שאינו חייב על קבלה בחוץ.

והגרי”ז תירץ דלהלן ממעטים שלא יתחייב על עבודה שאינה תמה, וזה מתמעט שלא יתחייב מדיני עבודה, אך בסוגיין הלימוד הוא שלא יתחייב מצד עצם המעשה שעשה כשחיטה בפנים והוצרך מיעוט זה משום שמצינו שחייב על שחיטה בחוץ אף שגם בפנים אינה עבודה, וכן מצינו שחייב בעל שחיטת עוף בחוץ אע”פ שאין בו שחיטה, ובהכרח שחוף מחיוב על עבודה בחוץ, יש חיוב על מעשה שחיטה בקדשים, ולכך הוצרך הלימוד דכתיב בזריקה דוקא ולא בקומץ ומקבל. [אך נראה פשוט ש”מעשה” נכלל בכלל ”עבודה” ולכן אינו מתחייב שתיים על עבודה בחוץ].

ובספר זבח יעקב העיר על ביאור הגרי”ז, איך צידדה הגמרא שלא תאמר בזריקה ונלמד משחיטה והעלאה, והרי הנידון הוא על חיובו מצד ”מעשה” גרידא, [כי על ”עבודה” פשיטא

לחייב עליו מצד מעשה קמיצה ולא מצד עבודה כעין פנים, שהרי מצד עבודה היה דינו כשחיטה כי קמיצה כנגד שחיטה, אך מעשה הקמיצה אינו כנגד מעשה השחיטה.

33. במשנה למלך [פ”ב מנזירות הי”ז] הקשה מכאן על שיטת הר”ן ותוס’ בנדרים [ד, ב] שאין עונשין על דבר הנלמד מ”כמה מצינו” ועי”ש בחידושי מהר”ן חיות. וראה בשער המלך [פ”ב משחיטה ה”א] שתירץ תוס’ לשיטתם [לעיל קו, א] שקרבן אינו טעון אזהרה, וכן היא שיטת הריטב”א במכות [יג, ב] וכן יש לתרץ לפי הצד לעיל, שאין צריך אזהרה מיוחדת לחיוב קרבן, אלא די בכך שנכלל קומץ ומקבל בין העבודות ויש גילוי בשחיטה וזריקה שחייב על עבודה בחוץ.

והגרעק”א הקשה איך ”תיתי מבינייהו” והרי להלן [קח, א] שנינו ששוחר להדיוט חייב ומעלה להדיוט פטור, ואילו שנים ששחטו חייבים ושנים שהעלו פטורים, ואם נלמד זריקה משניהם יהא בה שתי הקולות שבשניהם.

אמנם כבר יסד לן הגרי”ז [ריש הל’ נזקי ממון] שבלמוד מ”כמה הצד” יכול הלמד להיות חמור מהלמד, כיון שאין על הלמד את שם המלמד, כגון בנידון דידן שחייב על זריקה אף שאין בה שם שחיטה או העלאה, כי הצד השוה למד שחייב על כל עבודה בחוץ. ונמצא ששתי

אלא אחת.

ואם זרק והעלה בחוץ, לדברי רבי ישמעאל חייב שתיים, משום שהם שמות מחולקין, כי המקור לחייב על זריקה לא נאמר בהעלאה, אלא בשחיטה. אך לדברי רבי עקיבא אינו חייב אלא אחת, כי המקור לחייב על זריקה, הוא מ"או זבח", שנאמר לגבי העלאה⁽³⁶⁾.

אביי אמר, אפילו לדברי רבי עקיבא חייב שתיים, שהרי להכי פלגינהו קרא ולא כתב העלאה יחד עם שאר העבודות אלא דקדק וכתב "שם תעלה, ושם תעשה", ללמד שחייב עליה בפני עצמה, ועל שאר העבודות בפני עצמן⁽³⁷⁾.

אמר רבי אבהו: שחט זורק בחוץ, לרבי ישמעאל שלמד לחייב על זריקה מ"דם יחשב" שנאמר בשחיטה, אינו חייב אלא אחת, כי רק כרת אחד ולא אחד נאמר בהם. אך לרבי עקיבא, שלמד מ"או זבח", שנאמר לגבי העלאה, חייב שתיים, שהרי הם שמות מחולקין, ומשני ענינים הן נלמדים⁽³⁵⁾.

אביי אמר: אפילו לדברי רבי עקיבא, אינו חייב אלא אחת, דאמר קרא "שם תעלה עולותיך, ושם תעשה כל אשר אנוכי מצוך". הכתוב שהזכיר העלאה לבדה, ואילו את שאר העבודות הוא כלל ביחד, עשאן עשיה אחת. ובא לומר, שחייב על העלאה בפני עצמה, ועל כל שאר העבודות בפני עצמן, ולכן אינו חייב על השחיטה ועל הזריקה

עבודה תמה כי יש אחריה עבודה, ולא נקט שפטור משום שכשרה בזר, עי"ש רש"ש].

35. לפי ביאור הגרי"ז בהערה הקודמת, צריך לומר שגם רבי אבהו לא אמר שרבי ישמעאל מחייב רק אחת על שחיטה וזריקה, אלא במוקטרי חוץ, שאין בהם חיוב עבודה בחוץ, אלא שחט קרבן אחד בחוץ וזרק דם של קרבן הנשחט בפנים, חייב עבודה ומשום מעשה בחוץ. ופשוט.

36. הרמב"ם [פי"ט ממעה"ק הי"א] כתב "זרק הדם והעלה האברים חייב שתיים שהרי חלק הכתוב בין מעלה לעושה שהרי נאמר אשר יעלה עולה ונאמר לעושה אותו", וראה ראב"ד וכסף משנה ולחם משנה שדנו בשיטתו ובגירסתו בסוגיין.

37. מדברי רש"י משמע שיש חידוש באופן זה, שאביי מודה לרבי אבהו שחייב שנים לפי רבי

שחייב] ואילו בהעלאה החיוב רק מצד עבודה בחוץ. וביאר, שהנידון בסוגיין על מוקטרי חוץ שאין בהם חיוב אפילו בהעלאה מצד עבודה בחוץ, אלא רק מצד הקרבת קרבן בחוץ, ולכן אפשר ללמוד בהם איסור זריקה בחוץ מהעלאה. [וראה בע"א הערה 2].

והנה להלן [שם] ממעטת הגמרא גם יוצק בולל פותת וכדו' שפטור עליהם בחוץ כי אינם "גמר עבודה". ובמקור הברייתא, בתו"כ [אחרי ו, פ"י ה"י] שנינו יצאו אלו "שאינן משום עבודה", וביאר הגרי"ז שכל שאינו "גמר עבודה" אינו נחשב "משום עבודה" כלל לענין חיוב חוץ, ולכן נכללו במיעוט גם דברים שאינם עבודות כלל.

וכבר הבאנו [בע"א הערה 6] שהר"ש והראב"ד דנו אם החיוב בשחיטה הוא מצד שהיא נחשבת גמר עבודה בכך שמוציאה מאיסור אבר מן החי, אולם שיטת רש"י [יומא כד, א ד"ה עבודה] ששחיטה אינה נחשבת גמר עבודה, [וכתב זור פטור עליה משום שאינה

יכול השוחט עולה בדרום [שאינן זה מקום שחיטת קדשי קדשים, ששחיטתן רק בצפון].
יהא חייב כרת כדין שחוטאי חוץ? (38)

תלמוד לומר "או אשר ישחט מחוץ למחנה". (39)

אי, אילו נאמר רק "מחוץ למחנה", יכול אינו חייב אלא עד שישחט דוקא חוץ לשלש מחנות, כי נלמד בגזירה שוה מ"חוץ למחנה" דכתיב בפריס הנשרפין, כדדרשינן בסנהדרין [מב,ב] שהכוונה דוקא חוץ לשלש מחנות. ואם כן, מניין אף השוחט במחנה ליה, שהוא רק חוץ לחומת העזרה, שחייב?

שחט זורק והעלה בחוץ, לדברי הכל חייב שתייב, כי ממה נפשך שחיטה זוריקה נלמדו מפסוקים חלוקין. שהרי רבי ישמעאל מחייב אחת על העלאה, שנאמר במפורש, ואחת על שחיטה זוריקה שנלמדו שתייהן יחד מפסוק אחר. ואילו רבי עקיבא מחייב אחת על שחיטה, וכן אחת על העלאה זוריקה. ובוזה לא נחלק אביי על רבי אבהו, כי גם אביי מודה שלדברי הכל חייב שתיים, אחת על העלאה ואחת על שאר עשיות.

תנו רבנן: נאמר "איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה".

פסול בשחיטה שלא במקומו, ואף ששחיטתו נחשבת שחיטת קדשים נכלל ב"אל פתח אהל מועד לא הביאו", [ראה בע"א הערה 4 ובהערות דלהלן].

39. בכסף משנה [פ"ה מעיר"כ הכ"ו] נקט שלדעת הרמב"ם המקטיר קטורת של יוה"כ בהיכל חייב משום מקטיר בחוץ [ולהלן קט, ב נרחיב בדבריו], ומוכח שאין כוונת הכתוב ללמד שחיוב חוץ הוא דוקא חוץ לעזרה ממ,ש אלא הכוונה על כל מקום שאין ראוי לשחיטת כל זבח.

ולפי המבואר בהערה הקודמת שלדעת רש"י חיוב שחוטאי חוץ הוא על ביטול ההקרבה כדינו, מסתבר שאין כוונת הכתוב לאסור דוקא בחוץ ממש, אך אם ננקוט כדעת הרמב"ן על התורה שהחיוב על עצם ההקרבה בחוץ, שהיא כשחיטה לעבודה זרה "שמשכן השעורים בחוץ" נראה שאינו מתחייב אלא באופן שלא תהא בה שם שחיטת פנים שמקדשת, ובהכרח שאינו חייב אלא בחוץ ממש, ואם כן צריך לומר שאין הכתוב אמור אלא בשחיטה ואילו על העלאה חייב גם במקום הראוי לזבח, והעיקר שהעלאהו

עקיבא. ובמשנה למלך [פ"ח ממעה"ק ה"ד] צידד שלדעת אביי לפי ר"ע יתחייב שלש וכאן החידוש שחייב רק שתיים ותמוה, איך יתחייב שלש כשעל שתיים מהם חייב ביחד רק אחת.

וראה רש"י בסנהדרין [לד, ב] שפירש שאביי ורבי אבהו חולקים מהיכן נלמד הלאו זוריקה, ודלא כפירושו כאן [ד"ה שם] ששאר העבודות נכללו בעשיה אחת ללמד שאין חייבין אלא אחת. ודו"ק.

38. לכאורה תמוה, איך היתה הוה אמינא ששחיטת דרום תחשב כשחיטת חוץ והלא בריש מעילה יש מ"ד ששחיטת דרום אם עלה לא תרד, ולהלן [קכ, א] כתבו תוס' שאפילו אם תרד היינו דוקא אם לא משלה בהם האור, ובהכרח יש עליה שם שחיטת פנים של קדשים [שהרי רובע ונרבע ירדו אף אחר משלת האור].

וכבר הבאנו בהערת הפתיחה לפרקין כי רש"י להלן [קכ, א ד"ה פטור] כתב על שוחט בחוץ ש"הקפיד קרא לענשו על שלא הביאו", ומשמע שאין החיוב על עם ההקטרה בחוץ, אלא מצד שלא הביאו בפנים, ויתכן שסלקא דעתא כאן שהוא הדין כשמבטל חלק ממצוותו, שגורם לו

תלמוד לומר "במחנה", ולא חוצה ממנו.

אי "במחנה", יכול השוחט עולה בדרום, ששינה מקום שחיטתו בתוך מחנה שכינה, והא חייב?

תלמוד לומר "או אשר ישחט מחוץ למחנה". מה חוץ למחנה הוא מיוחד בזה שאין ראוי לשחיטת כל זבח, אף השוחט שלא במקומו אך שוחט במחנה, לא יהיה חייב אלא במקום שאין ראוי לשחיטת כל זבח.

יצא דרום, שאף על פי שאין ראוי לשחיטת קדשי קדשים, מכל מקום, ראוי הוא לשחיטת קדשים קלים, ששחיטתן בכל מקום בעזרה.

אמר עולא: כיון שהחייב הוא משום שחוץ למחנה אינו ראוי לשחיטת שום זבח, הרי אף השוחט על גגו של היכל, חייב, הואיל ואין ראוי מקום זה לשחיטת כל זבח כלל.

מתקיף לה רבא לעולא, אם כן ניכתוב קרא "במחנה" ו"אל מחוץ למחנה", ונדרוש "חוץ", למעט אם שחט עולה בדרום, שאינו

חייב משום שחוטי חוץ, ו"במחנה" בא לפרש שאין החייב תלוי בחוץ לשלש מחנות, אלא אפילו חוץ למחנה לוויה חייב, ולא בעי "ואל פתח אהל מועד", ויקשה לדברין, "ואל פתח אהל מועד לא הביאו", למה לי?

אלא לאו, למעוטי גגו של היכל הוא נכתב. כי כך משמעותו, מי שלא הביאו לפתח אהל מועד חייב, יצא זה שהביאו לעזרה, שאינו חייב, אף על פי שגגו של היכל אינו ראוי לשחיטת שום זבח (40).

ומקשינן: ולרבא, שפטר את השוחט על גגו של היכל, משום שסובר כי "אל פתח" כולל את חלל העזרה, אם כן, נכתוב קרא "אל פתח אהל מועד" למעט שוחט על גגו ולמעט שוחט בדרום, שהרי הם באו "אל פתח", וממילא משמע שהשוחט במחנה לוויה חייב, כיון שלא הביאו אל פתח. ואם כן קשה, "מחוץ למחנה" ו"במחנה" דכתב רחמנא, למה לי? וכי לאו, לאתויי גגו (41) [ומה שנכתב גם "במחנה" וגם "מחוץ למחנה", הוא כדי שלא נרבה מ"במחנה" לחייב גם את השוחט עולה בדרום, ולכך

חוץ למקומו. ולכן חייב על קטורת היכל. וראה עוד בהערות להלן.

40. הקדש ביאר שמחלוקת עולא ורבא היא אם חייב שחוטי חוץ הוא על עצם ההקרבה בחוץ, ולפיכך השוחט בגג היכל פטור כי אף שאינו בפנים מכל מקום אינו ב"חוץ", או שהחייב על כך שאינו מקריב בפנים, ואם כן חייב גם על שחיטה בגג היכל כי מבטל הקרבתו בפנים.

והנה בלשון רש"י משמע שנחשב שהביאו לעזרה [ראה ד"ה לאו, לאתויי] וכמבואר בסמוך

שגם הגג נחשב "מקום" העזרה, ונמצא שלדעת עולא החייב על ביטול ההקרבה בפנים, ולפיכך לא מועיל לו שהביאו ל"מקום" שנחשב פנים. אולם יתכן שגם רבא מודה שהאיסור משום שלא הביאו, אך אין איסור אלא כשעושה מעשה להיפך, כמבואר בע"א הערה 7. [וראה במנחת חנוך תמ, שדין העלאה בגגו של היכל שוה לדין שחיטה, ונקט שטעם החייב בשניהם שוה].

41. הגרי"ז הקשה למה צריך עולא לרבות חייב בשוחט על גג היכל מ"במחנה", והרי קיימא לן

ששחיטתן בצפון, שהרי נאמר "מחויץ למחנה", ואינו חייב אלא משום "שחיטת חויץ" שהיא רק במקום שאינו ראוי לשום זבח, יצא זה שראוי לקדשים קלים.

ונמצא, ש"אל פתח" ממעט לפטור את השוחט על גג ההיכל, שהרי אם השוחט עולה בדרום פטור, בהכרח שאין הכוונה ב"אל פתח אהל מועד" לחייב כשלא הביאו כדרך הבאתו, אלא העיקר שיהא כולו בתוך חלל העזרה].

ומקשינן: היאך יתכן שהפסוק בא ללמד שחייב באופן שצוארה בחויץ? והרי באופן זה פשיטא שחייב, כי אמאי קא קפיד רחמנא? אשחיטה, ושחיטה זו בחויץ היא. שהרי כיון שלא הכניס את צוארה לפתח אהל מועד, נלמד מ"אל פתח" שחייב עליה (42).

נאמר "מחויץ למחנה", שאינו חייב אלא במקום שאינו ראוי לשחיטת שום זבח, והוא הדין בגג ההיכל שאינו ראוי. ו"מאל פתח מועד" דרשינן שכל הראוי לפתח אהל מועד חייבין עליו בחויץ, יצאו פרת חטאת וקדשי בדק הבית שפטור עליהם, כי אינם ראויין לבא אל פתח אהל מועד, וכדלמן].

ומתריצין: אמר רב מרי, לא נאמר "במחנה" לחייב שוחט על גג ההיכל, כי אינו עובר ב"ואל פתח אהל מועד לא הביאו", שהרי הביאו. אלא לאתויי בהמת קרבן שהיתה כולה בפנים, וצוארה היה בחויץ. וללמד שחייב עליה, כי אינו נחשב כבא אל פתח אהל מועד.

ו"מחויץ" מגלה שלא נלמד מ"במחנה" לחייב על שחיטת עולה בדרום, ולא נפרש ש"אל פתח אהל מועד לא הביאו" הוא בשלא הביאו כדרך הבאת קדשי קדשים,

של היכל פסולין שאין הגגות ראויות לשחיטה אלא בקרקע העזרה, וביאר הקרית ספר שלא התרכו לשחיטה אלא כל הרוחות בקרקע העזרה, אך אפילו ועליות שהתקדשו אין שוחטין בהן כי אינם נחשבות לפני אהל מועד, ולכן הוצרך עולא לרבות שחייב בהן אפילו שהתקדשו.

ולגבי לשכות הבנויות בחול ופתוחות לקדש שאוכלים בהם קדשים ואין שוחטין בהן [כמבואר לעיל נו, א] נחלקו האחרונים אם השוחט בהם חייב משום שחיטת חויץ, שהמקדש דוד [כו, ז] והגרי"ז נקטו שחייב משום שאינם מקום העזרה כלל לגבי שחיטה, ובמנחת חנוך [קפז] וחזו"א [כ סק"ה] נקטו שאין חייבין בהם משום שחיטת חויץ.

בפסחים [פה, ב] שגגין ועליות לא נתקדשו ופרש"י [שם פו, א ד"ה ת"ש] שגם גגו של היכל בכלל, ובודאי נחשב "חויץ" כשאר מקומות שחויץ לעזרה.

ותירץ שהגג מפסיק רק את קדושת ההיכל [והעזרה] אך עדיין נשאר עליו שם ה"מקום" שתחתיו, ולולי שחייב עליו הכתוב, לא היה נחשב כ"חויץ" מהמקום הקדוש שתחתיו, ולולי שחייב עליו הכתוב, לא היה נחשב כ"חויץ" מהמקום הקדוש שתחתיו, וראה בחברותא למס' מכות יב, א בהערה שהריטב"א שם כתב שגגין ועליות לא נתקדשו לאכילת קדשים שתלויה בקדושת ירושלים, אך נחשבים מקום ירושלים לאכילת מעשר שני.

ובמנחת אברהם כתב ליישב, עפ"ד הרמב"ם [פ"ה מפסוה"מ ק"ד] שכתב אם שחטן בגגו

42. דעת רש"י ותוס' לעיל [כו, א] שאם מייעוט

נעשית בפנים, הרי זה חייב, עד שתהא כולה בפנים.

איתמר: המעלה בזמן הזה, שבית המקדש חרב, בחוץ רבי יוחנן אמר חייב⁽⁴³⁾, משום העלאת חוץ.

אלא, בהכרח שהריבוי "ומחוץ למחנה" ו"במחנה" נצרך ללמד באופן הפוך, ובא לאתויי שחייב באופן שהבהמה כולה בחוץ וצוארה בפנים. וקא משמע לן קרא כי אף על גב שצוארה בפנים, ונמצא שהשחיטה

43. תוס' לעיל [נט, א ד"ה עד] הקשו למה יתחייב והלא כיון שאין מזבח הרי דינו כנפגם המזבח שאין הקרבן ראוי לפתח אהל מועד. ותירצו שחייב רק על העלאת קטורת, משום הדין שמזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו. או בהעלאת מנחה שנקמצה בפנים, שהרי אין צורך בהקטרה למזבח אלא בזבחים, או שבנה מזבח במקומו והעלאה בחוץ.

אולם הרמב"ם [פי"ט ממעה"ק הט"ו] כתב מי ששחט קדשים בזה"ז והעלם חוץ לעזרה חייב, מפני שהוא ראוי ליקרב בפנים. ומשמע שחייב גם בזבחים, ואף שלא בנה מזבח במקומו, ובזבח תודה ביאר שהרמב"ם תירץ את קושית תוס', שנחשב הקרבן ראוי לפתח אהל מועד כיון שיכול לבנות מזבח במקומו ולהקריב עליו. [וכן מבואר בתוס' לעיל ס, ב ד"ה מאי].

ועל מה שהקשו תוס' הנ"ל משלמים ששחטן בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל, שפטור משום שאינם ראויים לפתח אהל מועד, אף שיכול לפתוח את הדלתות, צריך לומר שחסרון פתיחת דלתות ההיכל גורם שלא יהיה פתח אהל מועד כלל [ולפיכך לרש"י אם עלה ירד], אך חסרון המזבח אינו אלא פסול, אך אינו נחשב כאינו ראוי כי יכול לבנות מזבח.

והגר"ח נקט שיש שני אופנים שאינו ראוי לפתח אהל מועד, א. פסול בקרבן, והוא תלוי בדינו אם עלה, שאם דינו שלא ירד נחשב ראוי לפתח אהל מועד. ב. לענין חיוב על שחיטת חוץ, צריך שיהא ראוי לשחטו בהכשר באהל

הבהמה בחוץ בעת השחיטה, שחיטתו כשרה, ורק לכתחילה צריך שתהא כולה בפנים, ולכאורה תמוה, איך יתחייב על שחוטני חוץ באופן ששחיטתו כשרה. ומשמע לכאורה כי אף שנחשבת השחיטה "לפני ה'" ואין חסרון בהבאת הקרבן מכל מקום יש חיוב על החלק שבחוץ כדין שוחט לשעורים בחוץ. אך מסתבר שרק כאשר רובה בפנים ורגלה בחוץ כשר בדיעבד, ואז אין חיוב שחוטני חוץ, ורק באופן שרובה ככולה בחוץ חייב על שחוטני חוץ, ובאופן זה לא תחשב לפני ה', [וראה רש"י שם ד"ה שחיטתן, שלמד מקרא "ושחטו פתח אוהל מועד" שצריך לשחטו בפנים, ולא נקט משום שחוטני חוץ, ומשמע שאין שחוטני חוץ כשמייעוט בחוץ].

ומדברי הרמב"ם [פ"א מפסוהמ"ק הי"ד] משמע שהוא דין לעיכובא שתהא כל הבהמה בפנים בעת השחיטה [ועי"ש באור שמח] והחזו"א [כ סק"ה] דן לשיטתו אם חייב משום שחוטני חוץ כאשר מקצתה בחוץ, ודקדק כן מלשון הרמב"ם [פי"ח ממעה"ק הט"ו] שחייב בשחיטת חוץ עד שתהא כולה במקדש. ודחה שהכוונה לרובה ככולה.

וראה מנחת חנוך [קפ"ו] שדן אם באופן שרובה בחוץ ומיעוטה בפנים מתחייב משום שחיטת חוץ. ולכאורה מסוגיין מוכח שרובה ככולה שהרי למדו מקרא לחייב כשצוארה בפנים, ובאופן זה רובה ככולה בחוץ וחייב עליה.

ריש לקיש אמר פטור.

לשעתה, וקידשה גם לעתיד לבא⁽⁴⁴⁾, לכל הדורות. ואם כן נמצא שקדושת ירושלים עדיין עליה, ושעת איסור במות נמשכת לעולם.

רבי יוחנן אמר חייב, כי לדעתו קדושה ראשונה שקידש יהושע בן נון קידשה

44. רש"י פירש שכיון שקדשה לעתיד לבא הוא ירושלים בית הבחירה ושעת איסור הבמות היא. וראה להלן [ק"ט, א ד"ה זו] שהוסיף כי למאן דאמר שלא קדשה לעתיד לבא הותרו הבמות אחר חורבן ירושלים, וכן מבואר בתוס' [ד"ה ריש לקיש], ודלא כתוס' לעיל [ס, ב], שכתבו בשם ר' חיים שריש לקיש מודה שאסור להקריב בכמה בזה"ז. וראה במנחת אברהם [לעיל מה, א] שביאר בדבריו כי איסור הקרבה בבמות הוא איסור נפרד משחוטי חוץ, ולהלן [קטז, ב] נרחיב. ובאופן נוסף ידוע לבאר, שתוס' לעיל ביארו את המשנה לקמן [ק"ב, ב] משבאו לירושלים נאסרו הבמות, דהיינו, משום "שנבחרה" ירושלים [כלשון המכילתא תחילת פר' בא] ולפיכך אף אם לא קידשה לעתיד לבא הבמות אסורין בזה"ז משום ש"הבחירה" קיימת. ואף ש"הבחירה" היתה בימי דוד [כמבואר במכתבי הגר"ז, ומובא לעיל כד, א בהערה 1 לתוס'], ואז היו הבמות מותרין, צריך לומר שהבחירה אסרה את הבמות רק מעת שיעבדו במקום הנבחר ואילך. וכן משמע בתוס' בשבועות [טז, ב] שביארו כי מקדש קדושתו קדושת עולם משום שאי אפשר לחזור ולקדש אלא אותו מקום, והיינו אף לריש לקיש משום שחלה בו בחירה לעולם.

אך בדברי רש"י צריך לומר שרק משום שקדשה לעתיד לבא נאסרו הבמות בזה"ז, ולכן נקט לקמן שלריש לקיש הן מותרות. וכן נראה מדברי הר"ש [בתו"כ אחרי ו פ"ט] שדרשו "תהיה בזה"ז" ופירש שבא ללמד שהבמות אסורות גם אחר החורבן, ולימוד זה נצרך רק למאן דאמר שלא קדשה לעתיד לבא, ומשמע

מועד, ולפיכך אף לשיטת הרמב"ם ששלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות היכל אם עלו לא ירדו, בכל זאת פטור עליהן, כי אין שחיטתן נעשית בהכשר באבל מועד. אבל כשאין מזבח אין פסול בעצם השחיטה, אלא שאחר השחיטה אין מזבח לזרוק עליו ונדחה הקרבן, אך חייב על שחיטתו כיון שהקרבן נחשב ראוי לפתח אהל מועד כי אם עלה לא ירד.

ובמשנה למלך דייק מלשון הרמב"ם שכתב "השוהט והעלם" ומשמעותו שאינו חייב על שחיטה בפני עצמה אלא אם גם העלה, ובדברי אמת [סוף ק"ו טבל] תמה שהרי הרמב"ם עצמו כתב [פ"ו מבכורות ה"ב] שחייב על שחיטת קדשים בחוץ, והיינו בזה"ז.

ובשו"ת נודע בשערים [תנינא יו"ד י"ז] נקט שפטור על השחיטה אך אם העלה אח"כ חייב, ואף שבתוס' מבואר שרק על העלאת קטרות חייב, היינו משום שלשיטתם נפגם המזבח הוא פסול בשחיטה, וכיון שלא נעשית שחיטה בקרבן הראוי לאהל מועד אינו מתחייב גם על ההעלאה. אך לדעת הרמב"ם כפי שיבאר הגר"ח פסולו משום דיחוי בשחיטה, ואם יעלו לא ירדו, ונמצא שהקרבן ראוי לאהל מועד ומתחייב על העלאתו. וראה עוד בבית יצחק [יו"ד ב, כג] ובאבן האזל על אתר.

ולפי המבואר לעיל הרי החיוב בזבחים הוא משום שיכול לבנות מזבח במקומו ולהביאו, אך אין זה מועיל אלא להעלאה שאיסורה בחוץ הוא מפני שיש על הקרבן דין הקרבת פנים, אבל שחיטה לא נאסרה בעצמותה בחוץ אלא מפני ביטול החיוב להביא לפנים, וכל עוד לא נבנה בפועל מזבח בפנים אין חייב אלא המעלה.

ורבי יהושע, קמפילגני רבי יוחנן וריש לקיש. דתנן במסכת עדויות: אמר רבי אליעזר, שמעתי, כשהיו בונין בהיכל, כשעלו מבבל בימי עזרא, היו עושים קלעים בהיכל⁽⁴⁶⁾ וקלעים בעזרות, שישמשו כמחיצה. אלא,

ריש לקיש אמר פטור, כי לדעתו קדושה ראשונה, קידשה רק לשעתה, ולא קידשה לעתיד לבא. ואחר החורבן אין איסור העלאת חוץ בבמות⁽⁴⁵⁾.

והוינן בה: לימא, דבפלוגתא דרבי אליעזר

על שחוטי חוץ כי קדושה ראשונה קדשה לע"ל, ואילו לגבי מטיל מום בקדשים פסק [פ"א מאיסור"מ ה"ז] שפטור, וכמ"ד שבטלה לע"ל ואין הקרבן ראוי למזבח, וכן פסק [פ"א מבכורות ה"ז] שבכור בזה"ז ממון כהן הוא כי אינו ראוי להקרבה. ובהכרח שהחיוב במטיל מום וממון הכהן בכור תלויים במצוה להקריבו, ומה שהקרבן ראוי להקרבה אינו גורם שיחשב ממון כהן או הפסד בהטלת מים.

46. רש"י במגילה [י, א] פירש שהיו עושין קלעים להיכל במקום חומות ההיכל שיהא מזבח הבנוי בעזרה קרוי אשר פתח אהל מועד, והיינו שלעזרה נצרכו קלעים לקדושת המקום, אך להיכל אין צורך אלא לשם הקרבה ב"פתח". ולכאורה תמוה, שאם כן אף אם קידשה לעתיד לבא צריך קלעים לפתח.

עוד הקשה הרשב"א [שבועות טז, א] הרי שחיתת קדשים טעונה פתיחת דלתות ובוה"ז אין דלתות, ואף אם קידשה לעתיד לבא אין יקריב, ותירץ שם שדין פתיחת דלתות נאמר רק כשיש בית ויש פתח. ובזבח תודה כתב [לולי דברי הרשב"א] שאין צורך להקריב דוקא נגד הפתח אלא נגד מקום אהל מועד, וכשיש מחיצות או דלתות הן חוצצות נגד המקום וטעונות פתיחה, אך כשאין בנין השחיטה כנגד המקום כשרה.

ויתכן שהוא הדין לענין מזבח נגד אהל מועד, ולפיכך דינו תלוי בקדושה ראשונה שאם קידשה לעתיד לבא אין צורך בקלעים כי המזבח נגד מקום ההיכל, ורק אם לא קידשה צריך קלעים לקדושת המקום, וכן משמע מדברי רש"י

שלולי הדרשא היו הבמות מותרות, ואין איסור מצד בחירה.

וראה תוס' במכות [ט, א] והרמב"ן בשבועות [טז, א] והריטב"א במגילה [י, א] וראב"ן [סימן ז] שכתבו שאיסור הבמות תלוי בקדושת ירושלים, ואם לא קידשה לעתיד לבא הותרו הבמות.

45. כבר הבאנו דברי תוס' לעיל [סא, א] שגם לריש לקיש אסור להקריב בכמה בזה"ז, [ורק נפטור מותר כי אינו ראוי לפתח אהל מועד] והיינו שנחשבת הקטרה בחוץ אף אם אין "פתח אהל מועד", אלא שהחיוב כרת תלוי בכך שהקרבן ראוי לפתח אהל מועד, ולפיכך בזה"ז שהקרבן מצב עצמו ראוי, עובר באיסור אף שאין במציאות פתח אהל מועד וכן מבואר בחינוך [מצוה תמ].

אולם בפירוש רבינו חננאל כאן כתב ש"לא כמעלה בחוץ דמי" ומשמע לכאורה שאינה נחשבת הקרבה בחוץ כלל, כיון שבזה"ז אין מקום פנים, ואם כן בזה"ז מותר להקריב.

וראה בספר החינוך [שם] שכתב כי אע"פ שההקרבה כשרה בזה"ז [בפנים] "אין הכוונה לומר שהיה עליו חיוב להקריב קרבן בביהמ"ק עכשיו שהוא חרב" ובקהילות יעקב [לב] ביאר טעמו, שאין זה כנגד פתח אהל מועד, שהרי אפילו נפחת גגו של היכל לא היה מזה [כדלעיל מ, א] ואע"פ שהמקום קדוש ואינו נחשב שחוטי חוץ, מכל מקום אין בו מצוה, [וראה הערה 15].

ויישב בכך סתירת דברי הרמב"ם שפסק [פי"ט ממעה"ק הט"ו] כרבי יוחנן שבזה"ז חייב

קדשים, כגון עולה וחסאת, אף על פי שאין קלעים.

וכן אוכלים קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה. מפני שקדושה ראשונה קידושה לשעתה וקידושה לעתיד לבא. עד כאן המשנה (48).

שאלו שבהיכל בונין אותם הבנאים כשהם עומדים מבחוץ, מחוץ לקלעים, כדי שלא יזונו עיניהם מהקודש⁽⁴⁷⁾. ובעזרות, בונים מבפנים.

אמר רבי יהושע, שמעתי שהיו מקריבין קרבנות אף על פי שאין בית, ואוכלים קדשי

[וגם דברי הרמב"ם בהערה 11 מיושבים, שכזה"ז חייב על שחיטת זבחים בחוץ, כי רק חסרון פתיחת דלתות בשלמים נחשב כפסולו בגופו ואין ראוי למזבח, אך חסרון מזבח שנאמר בכל הזבחים אינו פסול בגוף הקרבן ויכול להתחייב על שחיטתו בחוץ].

47. רש"י בשבועות פירש שלא יזונו עיניהם מן ההיכל, וראה בפסחים [כו, א] שהיו משלשלין את האומנים בקדש הקדשים בתיבות שלא יזונו עיניהם, ופירש"י ממראה נוי המלאכה, ומפרשינן שם כי אע"פ שקול מראה וריח אין בו משום מעילה מה"ת, יש בו איסור דאורייתא, אך מכאן תמוה, לומר כן כי עדיין עוסקים בבנין החומה. [וראה יומא נד, א שגללו הפרוכת לפני עולי רגלים שיראו הכרובים מעורין זב"ז להודיע חיבתן לפני המקום, ותמוה, איך הותר לזון עיניהם כדי לראות חיבתן].

ובמגילה [י, א] פירש"י שפירסו קלעים כדי שלא יכנסו הבונים לתוך ההיכל. ומסתבר כי אע"פ שהאומנים מותרים להכנס לצורך בנין אפילו לקדש הקדשים, כיון שאפשר לבנות מבחוץ אסורים להכנס.

48. דעת הרמב"ן [סוכה יט, א, עבודה זרה נב, ב במלחמות] שחלוקה קדושה ראשונה של ארץ ישראל משל ירושלים ואף למאן דאמר שקדושת הארץ קדושה לע"ל, קדושת העיר והבית בטלו משבאו פריצים וחללוה, ובחתימם סופר [יו"ד רלג] שמטעם זה בטלה קדושת המקדש,

בשבועות [שם] שלא הזכיר שהקלעים נצרכו ל"פתח", כי אם שקלעי ההיכל באו להכשיר את העזרות להקריב קרבן, כי אם אין בית אין קרבן, ומשמע שלא יוכל להקריב אע"פ שהתקדשה העזרה, כיון שצריך להקריב נגד מקום קדוש, ולכן צריך "בית", אך אין צורך מול ה"פתח".

אכן המאירי [במגילה שם] כתב שאלמלא קלעים לא היה שם ציור פתח ולא היינו קורין בו פתח אהל מועד, ולשיטתו צריך לבאר שאין הכוונה על מעשה העבודה שתעשה מול "פתח", אלא על מקום המזבח, ואחר שנעשה מזבח במקומו וחלה קדושתו אם קדושה לעתיד לבא שוב אין צורך בפתח, שהרי להלכה מקריבין אע"פ שאין בית [כמבואר בפ"ו מבית הבחירה הט"ו] אף שחסרון אחד מהכלים מעכב קדושתו [כמבואר בסהמ"צ ריש שורש יב, ע"ש בנו"כ ורמב"ן מע' יג], והיינו משום שאחר שהיו במקומן חלה קדושתן, ודינו תלוי במחלוקת אם קדושה ראשונה בטלה או לא.

והגרי"ד סולוביצקי הוכיח שחוץ מדין מול פתח אהל מועד, יש דין של פתיחת דלתות בעת השחיטה, שהרי אמרו [סג, א] שלמים ששחטן בהיכל כשרים, ואם כן למה חייב על שחיטתן בחוץ קודם שחיטת דלתות פטור, והרי ראויין לשחטן בהיכל. ובהכרח שגם בהיכל טעון פתיחת דלתות, ובלאו הכי אין עליו שם "פתח", ולכאורה מוכח מכך כהמאירי, וראה מקדש דוד [כו, ב] שנקט כי דוקא בשלמים חסרון פתיחת דלתות נחשב מעשה בגופו, כי נאמרה בהן, ואם כן שאר זבחים קרבין גם בלא פתיחת דלתות.

מרבותיו קאמר.

ומר, רבי יהושע, מאי דשמוע ליה מרבותיו קאמר, ולא נחלקו ביניהם בדין זה.

וכי תימא, אם קידשה לעתיד לבא, קלעים לרבי אליעזר, למה לי? והרי המקום קדוש ואין צריך לשוב ולקדשו, יש לומר כי לצניעותא בעלמא עשאום.

איתמר: המעלה בחוץ, אבר שאין בו כזית בשר, ועצם משלימו לכזית. רבי יוחנן אמר חייב. ריש לקיש אמר פטור (49).

רבי יוחנן אמר חייב, משום שמחובר העצם לבשר, כי לדעתו, חיבורי הדברים העולין למזבח, בעולין עצמם דמי, ולפיכך מצטרף

ומדייקת הגמרא: מאי לאו, מכלל טעמו של רבי יהושע אתה למד דרבי אליעזר סבר שקדושה ראשונה לא קידשה לעתיד לבא, ולכן לפיו עשו קלעים במקום חומה, וחזרו וקידשו על ידי מלך ונביא, ואורים ותומים, וסנהדרין של שבעים ואחד, כמבואר במסכת שבועות [טז, א].

אמר ליה רבינא לרב אשי, ממאי שנחלקו אם קדושה ראשונה קידשה לעתיד לבוא או לא?

דלמא, דכולי עלמא סבירא להו כי קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא.

ומר, רבי אליעזר, מאי דשמיטא ליה

סובר שחייב ההקטרה קובע שישלימו העצמות לכזית כבשר [וראה חזו"א מנחות כה, טז. ולהלן קח, א הערה 2].

ונמצא לפי זה שאף רבי יוחנן מודה שעל הקטרת כזית מעצם המחובר בפני עצמה לא יתחייב אלא אם משלים להקטרת הבשר, וכמבואר בברייתא לעיל לה, ב שעצמות הן בכלל הדברים שהמעלה מהן בחוץ פטור.

[והגרי"ד סולוביציק דן אם מחלוקתן דוקא במוקטרי פנים שיש בהם דין מחוברין יעלו, או שנחלקו גם במוקטרי חוץ משום שבאופן זה הוא בר הקטרה בפנים, או שכל מחלוקתן דוקא בחוץ, אבל בפנים ודאי חייב כי יש דין מחוברין].

ותוס' [שם] כתבו שבעצמות יש דין אם עלו לא ירדו, וכתבו הקרן אורה וחזו"א [יט, מא], דהיינו, דוקא בפירשו ע"ג המזבח, אך אם פירשו למטה, ירדו, שאם לא כן נמצא שיש בהם דין הקטרה ולמה לא יתחייבו עליהן בחוץ כשאר פסולין שחייבין עליהם כי נחשבים מפני כך

ובקהילות יעקב [ח"ה סימן יט] הביא מספר שערי דעה שהשמן הנמצא במקדש אחר שפרצו בו היונים פרצות נטמא, משום שאינו נחשב משקין בי מטבחיא אלא כנמצא בחוץ שהרי התחללה קדושת המקום.

והגרי"ד סולוביציק טען שאין החילול חל על ידי עצם ביאת הפריצים במקדש, כי אין עצם ביאתם מחללת אלא את קדושת הבנין, ורק הפרצות והחורבן מחללים את קדושת המקום. אולם ראה בטל תורה [למכות שם] שדייק מדברי הרמב"ן שגם קדושת המקום בטלה ע"י באו פריצים ויחללוהו.

49. בטהרת הקדש לעיל [פו, א] ביאר שריש לקיש פוטר אע"פ דקי"ל שמחוברין יעלו, כדרשינן שם מקרא "והקטיר הכהן את הכל", משום שלא חל דין הקטרה על העצמות המחוברות לבשר, אלא הוא דין בבשר שצריך להקטיר את כל המחובר וטפל לו, ולכן אין חייבין על עצם שאין בה דין הקטרה, ורבי יוחנן

ריש לקיש אמר פטור, משום שסבר כי חיבורי עולין לאו כעולין דמו, וכאן הרי אין שיעור בבשר כדי לחייבו על העלאה בחוץ⁽⁵¹⁾.

העצם לבשר להשלימו לשיעור כדי להתחייב, אף על פי שעצם לבד אין מצוה להעלותו למזבח אם פירשו⁽⁵⁰⁾.

אבל באימורין אמרו ש"אם אין בשר אין דם" שאין זורק את הדם אם נשתייר פחות מכזית בשר להקטרה ואמנם לדברי תוס' בסוגיין צריך לבאר למה לן כזית בשר ו הרי גם בפחות מכך מתקיימת הקטרה.

וביאר הגרי"ד ששיור כזית בשר אינו משום שהזריקה באה להתיר בשר, ואם אין בשר אין לה על מה לבא, אלא שיעור בקרבן הוא שאם יש כזית בשר יש עבודת הדם ואם לא אין בו כל עבודת ההקרה, ואף שהקטרה חלה והזריקה מתרת גם בפחות מכזית, מכל מקום אין זו הקרבת קרבן, אלא זריקת דם והקטרה בעלמא.

51. לכאורה תמוה, למה נחלקו דוקא לגבי חיוב העלאה בחוץ, ולא לגבי דיני הקטרת פנים כגון זרות, ואולי בזרות מודה רבי יוחנן שאינו חייב אלא בדבר שיש עליו חיוב הקטרה בפני עצמו. ועדיין תימה למה לא נחלקו אם מתקיימת הקטרת פנים בחיבורי עולין ואף שכבר התבאר שחלה הקטרה גם על פחות מכזית, עדיין יש נפקא מינה לזריקת הדם על אבר פחות מכזית שעצם משלימו לכזית, שאין זריקה אלא כשמתקיימת הקטרת כזית.

וראה במקדש דוד [ה, ד] שעצמות אינן חשובות כבשר לצורך זריקה, כי לא מהדרינן פוקעין שלהם, ולדבריו יתכן שאף רבי יוחנן יודה שלא יועיל חיבורי עולין לצורך כך.

ובזבח יעקב [סימן יב] כתב כי לפי המבואר בהערה הקודמת הזריקה צריכה להיות דוקא על כזית חלב או יותרת הכבד שהתרבו לענין זה, וצריך שיהיו מוקטרים מחמת עצמן ולא בחיבורי עולין.

כראויים למזבח.

אולם במנחת אברהם [שם] נקט שחלוק דין זה משאר פסולין, שהפסולין הם בני הקרבה אלא שחל בהם פטול, וקידוש המזבח מועיל לתת בהם דין הקטרה, ולכן חייב על פסולין בחוץ, אך על עצמות אין דין הקטרה כלל, רק שנעשין לחמו של מזבח, ועל כך אין חיוב בחוץ, כי בעצם העצמות אין דין הקטרה.

50. תוס' [ד"ה רבי יוחנן] הקשו, הרי רבי יוחנן אמר [במנחות כו, ב] שיש הקטרה בפחות מכזית, ולמה הוצרך לדין חיבורי עולין, ותירצו שאינה נחשבת הקטרה אלא להצטרף לחצאין עם מה שישלים אח"כ.

ויש לדון אם כוונתם שהנידון במנחות הוא על שיעור מעשה ההקטרה, וסבר רבי יוחנן כי אף בפחות מכזית נחשב מעשה הקטרה. אך ודאי שיעור הדבר המוקטר צריך שיהא בו כזית, ועל כך הנידון בסוגיין מה נכלל בדבר המוקטר לגבי חיוב שחוטי חוץ, אם דוקא בשר או גם עצמות המחוברין לו.

או, שכוונתם כי בפחות מכזית אין קיום הקטרה בקרבן או חיוב על הקטרה בחוץ, אך ודאי שגם פחות מכזית צריך להקטיר, וחלה הקטרה על כל חלק שמקטיר. ולא נחלקו אלא אם חיבורי עולין מצטרפין לשיעור להתחייב על ההקטרה בחוץ, ודעת רבי יוחנן כי אע"ג שבבשר בפני עצמו אין שיעור כזית ולא מתקיימת בו הקטרה בקרבן, מכל מקום נחשב מוקטר כי צריך להקטירו, ומצטרף עם העצם לקיים בו הקטרה.

ותוס' במנחות [כו, ב] כתבו שרק לגבי קומץ מצינו גזירת הכתוב שיש הקטרה בפחות מכזית,